

Az egregyi templom

2010 március 21. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

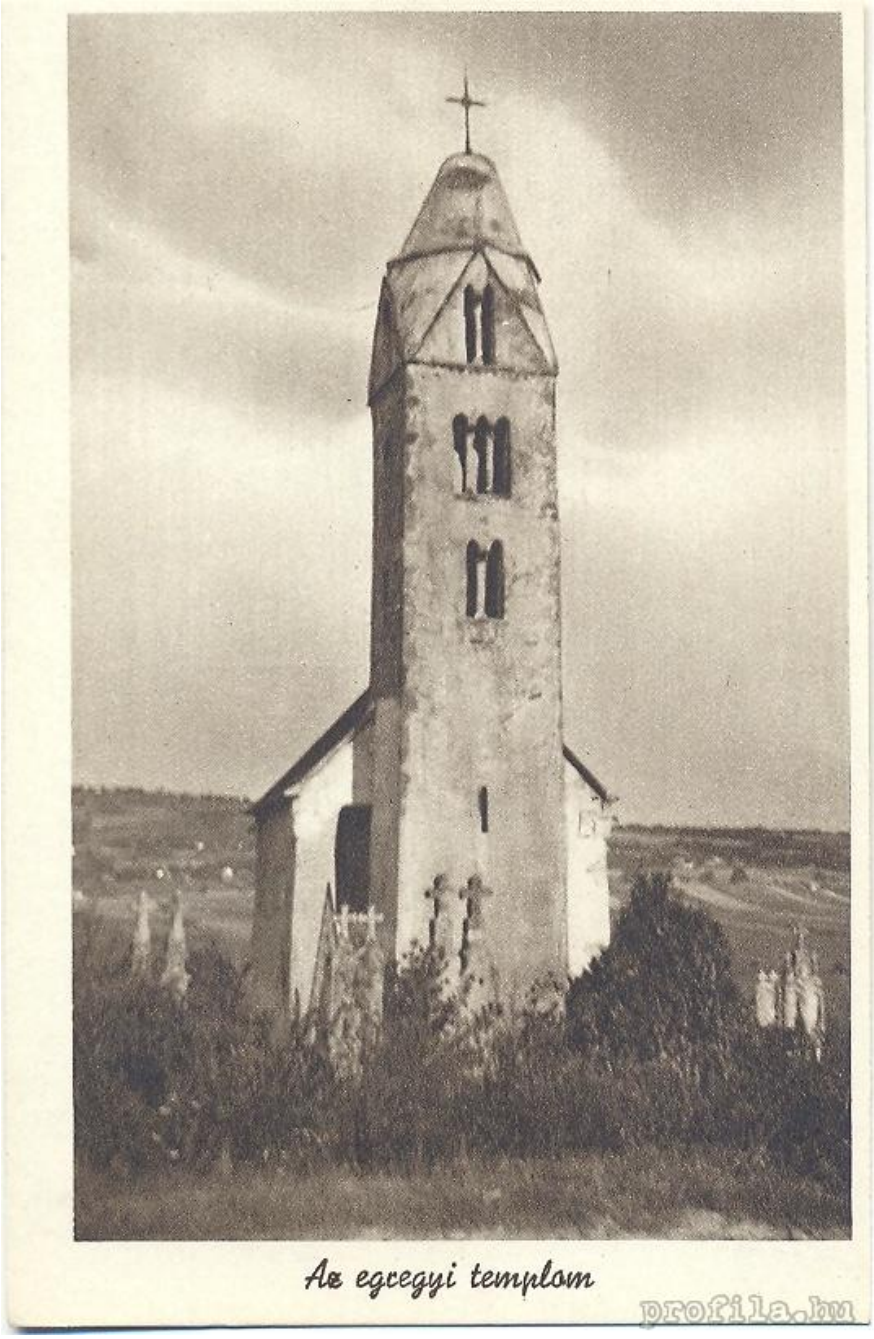
- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Mértékadó m?vészettörténészeink szerint a Balaton-környék legszebb középkori falusi temploma a Hévíz melletti Egregy m?emlék egyháza. Igazuk van. A gyógyfürd?jér?l híres település évente visszatér? sok százezres vendégseregéb?l mégis csak kevesen szánják rá magukat, hogy egyórányi egészséges séta árán megismerkedjenek ezzel a valóban tüneményes arányú, gyönyör? fekvés? régi m?kincsünkkel.
1946 óta hivatalosan is Hévízhez tartozik az Árpád-kortól fogva önálló község, amelynek nevét els? ízben egy 1221-ben kelt oklevél említi „Praedium Egrug” alakban. A barokk korban Szent Mária Magdolna tiszteletére újraszentelt templom keletkezésének idejét nem ismerjük. A XIX. század hatvanas évei óta sok szakért?nket foglalkoztatta az eredeti román kori küllemét páratlan épségben meg?rz? épület pontos kora. Rómer Flóris, Békefi Remig, Sz?nyi Ottó, Gerevich Tibor, Csányi Károly, Ger? László, Entz Géza, Dercsényi Dezs? és Koppány Tibor végül mind arra jutott, hogy valamikor az 1100-as és 1200-as évek fordulóján készülhetett.
Az írott forrásokban csak 1341-t?l emlegetett egregyi plébániatemplom a középkorban még Szent Katalin titulust viselt. Alaprajza és szerkezete Árpád-kori falusi egyházaink legtisztábbnak mondható példája: arányos téglalap formájú hajójának keleti végéhez kicsiny négyzetes szentély csatlakozik, nyugati oldalán magas, karcsú, t?szer? sisakban végz?d? torony ?rködik.

A közelben bányászott k?b?l épült, falait tört anyagból rakták, az ajtók, ablakok kereteit és tagozatait gondosan faragták. A toronyba a hajó fel?l lehet belépni. Földszinti helyisége keresztboltozatú. Az emeleteken az egymás

fölötti, jellegzetesen román stílusú ablakok elrendezésénél szembeötl? a mester szándéka a falszerkezet statikai könnyítésére a magasabban lév? ikerablakok tágabbra hagyott nyílása révén. A szintén k?vel burkolt, gúla formájú, sarkain háromszög? oromzatos, úgynevezett csürl?s toronysisak különleges értéke, hogy – korának egyedül épen megmaradt példájaként – támpontot nyújthat más híres román kori templomaink elpusztult tornyainak hiteles rekonstruálásához. (A lébényi XIII. századi bencés apátsági templom kett?s tornyának barokk hagymasisakját is az egregyi minta alapján sikerült eredeti alakjához visszaigazítani.)
A hajó déli falán két l?résszer? lándzsaablak mutatja a román stílus és a gótika különös, a Dunántúlon is korainak t?n? átmenetét. Fentebb, az eresz alatt ornamentális díszítés?, XIV. századi freskósáv fut végig. A középkori kaput befalazták, jóval kés?bb, 1731-ben barokk szegmensívvel készítették újra. A szentély déli oldalán és egyenes zárófalának keletre néz? tengelyében egy-egy tölcsérbéllet? ablak nyílik még a XIII. század eleji formában, és ebb?l az id?b?l származnak az egyenes mennyezettel fedett hajó bels? falfülkéi is. A déli és északi oldalon három-három lapos bemélyedés figyelhet? meg, alul alacsony párkánnyal. A fentebbi tudós szakért?k mind adósak a válasszal: vajon kiknek és mi célból készültek ezek a megkülönböztetett ül?helyek a gyülekezeti tér két oldalán?
Az egregyi m?emlék templomot 1965-ben restaurálták. El?ször 1973-ban jártam ott, fényképet is készítettem, majd most kerestem fel újra. Harminc év alatt akkorára n?ttek a temet? széli örökzöld ciprusfák, hogy nyugatról már takarják a magas tornyot. A környékre – osztrákok, németek által azóta s?r?n beépített ál-Grinzingre – nem ismertem rá. Pedig mi ez a három évtized a nyolc évszázadhoz képest…

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló